

Tikka Tuomas

20.3.2020

27/20/L/A

Eduskunta, ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

E 11/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Päästökauppaa koskevat valtiontuen suuntaviivat vuoden 2020 jälkeen; komission luonnos suuntaviivoiksi

Pyydettyinä lausuntona Valtioneuvoston selvityksestä päästökauppaa koskevien valtiontukien suuntaviivoista vuoden 2020 jälkeen Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Tuki-intensiteettikerroin

Komissio esittää tuki-intensiteettikertoimen pitämistä vuoden 2019-2020 tasolla. TEM:n muistiossa kuitenkin esitetään kertoimen leikkaamista Suomen kannaksi. Tuki-intensiteettikertoimen tarkoitus on rajoittaa kompensaation määrää kaikkialla EU:ssa siten että maksettava kompensaatio on kaikkialla epäsuoria kustannuksia matalampi. Myös Suomessa kerroin rajoittaa teollisuudelle maksettavan kompensaation määrää. Suomessa on lisäksi kansallisesti päätetty puolittaa EU:n tasolla asetettu kerroin.

Metsäteollisuuden mielestä komission esitys on kohtuullinen. Kerrointa on laskettu jo nykyisen kauden aikana huomattavasti. Analytikkotalo Power-Derivan (2019) selvityksen perusteella energiantensiivisen teollisuuden lisäkustannukset ovat korkeammat nykyiseen maksimikompensatioon verrattuna. Todellista perustetta leikata kerrointa lisää ei siis ole.

Metsäteollisuus ry:n mielestä Suomen ei tule ajaa lisäleikkauksia tuki-intensiteettikertoimeen.

Valtiontukisäännön kohta 54: Ehdollisuus

Komissio esittää ilmastotoimenpiteitä ja -investointeja kompensaation maksamisen ehdoksi. Toimenpiteitä olisivat esimerkiksi energiatehokkuustoimet, investoinnit uusiutuvaan sähköön, vihreät sähkö Sopimukset ja investointi hiilijalanjäljen pienentämiseen.

Komission esittämä muotoilu muuttaisi kompensaation luonnetta merkittävästi. Päästökauppakompensaatio ei olisi enää selkeästi kompensaatio lisäkustannuksille teollisuuden sähkölaskussa vaan se muuttuisi ilmastoinvestointituen kaltaiseksi mekanismiksi sähköintensiiviselle teollisuudelle. Todellinen kompensaatio suoja siis heikentyisi. Lisäksi yritykset joutuisivat kohdistamaan ensisijaisesti ilmastotoimet ja

Tikka Tuomas

20.3.2020

25/20/L/A

investoinnit maihin, jotka käyttävät kompensatiota myös tulevaisuudessa. Toisin sanoen tästä seuraisi väistämättä riski ilmastoinvestointien siirtymisestä pois niistä maista, jotka eivät ota kompensatiota käyttöön niihin maihin, jotka päättävät käyttää kompensatiota.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen pitäisi lähtökohtaisesti vastustaa komission esittämiä lisäehtoja. Kompensatio tulee säilyttää kompensatona lisäkustannuksille sähkölaskussa. Mikäli komission esittämä ehdollisuus kuitenkin toteutuu, niin kompensatio-ohjelman jatkaminen Suomessa on tulevien kotimaisien ilmastotoimien kannalta entistäkin tärkeämpää.

Alueellinen päästökerroin

Komissio esittää alueellisia sähkön päästökertoimia määriteltäväksi nykyistä pienemmille alueille. Sähkömarkkinoita on yhtenäistetty ja ollaan edelleen yhtenäistämässä systemaattisesti EU:ssa ja siirtoyhteyksiä parannetaan jatkuvasti EU:n jäsenmaiden välillä. Tällöin hiilidioksidikustannus siirtyy myös tehokkaammin laajemmalle alueelle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Keski-Euroopassa kivihiilellä tuotettu sähkö aiheuttaa hiilidioksidikustannusta myös suomalaiselle teollisuudelle Suomessa.

Komission linjaus on ristiriidassa sähkömarkkinoiden kehityksen kanssa. Alueellisia päästökertoimia tulisi tarkastella valtioneuvoston päätöksissä nykyistä laajemmilla alueilla. Metsäteollisuuden mielestä Suomen kanta on hyvä tämän asian suhteen.

Valtioneuvoston päätös 21: Sektorikohtaiset rajaukset

Komissio esittää valtioneuvoston päätöksen tapaa sulkea toimialoja pois kompensatation piiristä maakohtaisesti. Tämä johtaisi epävarmuuteen niissä maissa, joissa kompensatation jatkoa pohditaan. Lisäksi mahdolliset rajaukset yksittäisissä jäsenmaissa johtaisivat epätasa-arvoiseen kohteluun. Suomi ei ole ottanut aiheeseen kantaa.

Metsäteollisuuden mielestä Suomen tulisi vastustaa tämän tyyppisiä lisäyksiä valtioneuvoston päätöseen. Mikäli toimiala on analysoitu erityisen alttiiksi sähkön kustannusvaikutuksille, niin kompensatio-ohjelmien tulee olla mahdollisimman samanlaiset kaikissa jäsenmaissa.

Tikka Tuomas

20.3.2020

25/20/L/A

Kompensaation jatko suomessa

Kiristynvä ilmastopolitiikka EU:ssa ja Suomessa tulee tarkoittamaan päästöoikeuksien määrän tuntuva niukentumista tulevaisuudessa, mikä johtaa epäsuorien kustannuksien kasvuun. Kompensaatiolle tulee olemaan tulevaisuudessa kasvava tarve.

Samaan aikaan valtavat epävarmuustekijät maailman taloudessa ovat voimakkaassa kasvussa ja kilpailu eri maissa sijaitsevien tehtaiden välillä on yhä kovempaa. Yhä harvempi epävarmuutta lisäävä ja yritysten toimintaa uhkaava tekijä on Suomen päätettävissä. Metsäteollisuuden mielestä suomalaisen teollisuuden toiminnan kansainvälisesti tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaaminen on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa. Päästökauppakompensaation käyttäminen on yksi niistä yhä harvemmista keinoista, joita Suomella on omassa päätöksentekovallassa.

Muistion sivulla 6 todetaan seuraavaa: *"Euroopan komission 11.2.2020 järjestämässä kokouksessa usea maa näki kompensaatiotuen keskeisenä keinona, jolla voidaan suojata eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä suhteessa kolmansiin maihin sekä hillitä hiilivuodon riskiä."*

Työ- ja elinkeinoministeriön analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että useissa Euroopan maissa oltaisiin jatkamassa kompensaatiota. Metsäteollisuus ry on erittäin huolissaan kompensaation lakkauttamisen seurauksista Suomen ja maailmantalouden nykyisissä olosuhteissa.

Metsäteollisuuden mielestä päästökauppakompensaation jatkon harkinnassa tulisi huomioida vähintään seuraavat tekijät:

- EU:n kiristynvä ilmastopolitiikka ja sen vaikutukset epäsuoriin kustannuksiin
- Huomattava epävarmuuksien kasvu maailman taloudessa
- Useiden muiden EU-maiden tahtotila kompensoida tulevaisuudessa ja niiden vaikutus ehdollisiin ilmastoinvestointeihin ja yritysten kilpailukykyyn.

Metsäteollisuus ry

Tuomas Tikka
Energia- ja päästökauppa-asiantuntija